

ก้อหลับเล็ก

Lithocarpus reinwardtii (Korth.) A. Camus

วงศ์ FAGACEAE

ชื่ออื่น : ก้อแจง , มะก้อแจง , แจง , มั๊กก้อ

ไม้ต้น ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-80 ม. ขนาดวัดรอบ 90-120 ซม. ใบรูปไข่ กิ่งอ่อนมีขนนุ่มและมีช่องอากาศ เปลือกลำต้นสีเทาอ่อน แตกเป็นร่องและเป็นสะเก็ดตามยาว เปลือกในสีน้ำตาลแดง ผิวดำในมีสันแข็งตามยาวกดเนื้อไม้ กระจุกสีขาว ผิวถูกกดเป็นร่องลึก หูใบรูปไข่ ปลายแหลม หลุดร่วงง่าย

ใบ รูปขอบขนาน หรือรูปขอบขนานแกมรูปรี กว้าง 4-5.5 ซม. ยาว 13-15 ซม. โคนมน และมักสอบแคบเล็กน้อย ปลายเรียวแหลมถึงเรียวยาวคล้ายหาง ขอบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนาถึงหนาค่อนข้างหนา ผิวเกลี้ยง ด้านบนสีเขียวเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวอ่อนและมีคราบไขสีขาว เส้นกลางใบนูนเด่นทางด้านล่าง และถูกกดเป็นร่องทางด้านบน ออกสีเขียวเมื่อแห้ง เส้นแขนงใบข้างละ 9-13 เส้น เห็นได้ทางด้านล่าง และอาจถูกกดเป็นร่องทางด้านบน เส้นใบย่อยแบบชั้นบันไดและแบบร่างแหสังเกตุยาก ก้านใบยาว 1-1.5 ซม. ผิวเกลี้ยง ออกสีน้ำตาลเข้มเมื่อแห้ง

ดอก ช่อดอกเพศผู้และเพศเมียแยกต่างช่อ หายากมากที่ร่วมช่อเดียวกัน ในกรณีร่วมช่อกลุ่มของดอกเพศเมียจะอยู่ทางโคนช่อ ช่อดอกตามปลายกิ่ง มีขนสีเทาหุ้มทั่วไป ช่อดอกเพศผู้ส่วนมากไม่แยกแขนง หรือแยก 2-3 แขนง ช่อย่อยยาว 10-20 ซม. ประกอบด้วยดอกขนาดเล็ก สีขาวแกมเขียวอ่อน ติดเป็นกระจุก ๆ ละ 3 ดอก มีกลิ่นเสียงหรือกลิ่นรวมที่โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วยปลายแยกเป็น 6 แฉกๆ ยาวประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวกลีบ มีขนนุ่มทางด้านนอก เกสรเพศผู้ 12 อัน ผิวเกลี้ยง และมีรังไข่ที่ไม่เจริญรูปกลมแบน ผิวเกลี้ยงหรือมีขนปกคลุมตรงกลาง ช่อดอกเพศเมียไม่แยกแขนง ช่อยาว 7-20 ซม. ดอกส่วนมากติดกระจาย พบบ้างที่ติดเป็นกระจุก ๆ ละ 2-3 ดอก ลักษณะทั่วไปคล้ายดอกเพศผู้ มีเกสรเพศผู้เป็นหมัน 12 อัน รังไข่รูปกลมป้อม มีขนหรือเกล็ดหนาแน่น มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีออวูล 2 เม็ด ก้านดอกเกสรเพศเมียปลายถ่างออกจากกัน 3 อัน ดอกออกเดือน ม.ค.-มี.ค. (ม.ย.)

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Parks Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ผล รูปกรวยคว่ำหรือรูปไข่กว้าง เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.7-2.2 ซม. (รวมทั้งกาบหุ้มผล) ก้านผลยาวได้ถึง 5 มม. คิดกระจายตามข้อที่ยาว 10-15 ซม. แต่ละกาบไม้เชื่อมติดกัน และไม้แยกเมื่อผลแก่จัด กาบรองรูปจานรอง รองรับบริเวณโคนผล ผิวกาบเป็นเกล็ดบาง สีขาวหรือสีเทา เรียงตัวเป็นชั้นตามขวาง 5-7 ชั้น แต่ละกาบมีผล 1 ผล รูปกรวยคว่ำ หรือรูปไข่กว้าง ผิวผลสีน้ำตาลเป็นมัน ผลออกเดือน มี.ค.-เม.ย. (ส.ค.)

เขตกระจายพันธุ์

พม่า กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย
พบบริเวณภาคตะวันออกเฉียงใต้
ภาคใต้ ตามป่าดิบชื้นใกล้แหล่งน้ำ
ที่สูงระหว่าง 40-400 ม.